

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 marca 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. odmówił J. G. umorzenia potrącenia należności z tytułu należności na rzecz MOPS. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że zgodnie z pismem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ł., w okresie od 19 kwietnia 2016 r. do 31 lipca 2016 r. ubezpieczony otrzymał zasiłek stały w łącznej wysokości 2053,60 zł oraz w okresie od 1 maja 2016 r. do 30 czerwca 2016 r. zasiłek okresowy w wysokości 40 zł. Jednocześnie w tym samym czasie ubezpieczony nabył prawo do świadczenia emerytalnego, w związku z czym nie miał prawa do pobierania świadczeń z pomocy społecznej.

Pismem z dnia 12 sierpnia 2016 r. MOPS w Ł. złożył wniosek o zwrot nienależnie pobranego zasiłku.

Ubezpieczony J. G. w dniu 8 maja 2018 r. złożył odwołanie od ww. decyzji i wniósł o jej zmianę i zobowiązanie ZUS do zwrotu potrąconej kwoty 2.093,60 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia złożenia wniosku o umorzenie potrącenia – od dnia 22 lutego 2017 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

W piśmie procesowym złożonym na rozprawie w dniu 5 grudnia 2018 r. ubezpieczony podtrzymał swoje roszczenie o zobowiązanie ZUS do zwrotu potrąconej kwoty 2.093,60 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia złożenia wniosku o umorzenie potrącenia – od dnia 22 lutego 2017 r. oraz oskarżył I Oddział ZUS w W. o złamanie Konstytucji RP i Konwencji Genewskich z 1945 r.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. G. urodził się (...)

Ubezpieczony prowadził działalność gospodarczą do 2015 r. Po zamknięciu firmy zarejestrował się w Urzędzie Pracy. Nie mógł znaleźć pracy i korzystał z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Otrzymywał świadczenia stałe i okresowe.

(zeznania wnioskodawcy protokół z dnia 27 marca 2019 r. – 00:02:46 – 00:15:42)

Decyzją z dnia 7 kwietnia 2016 r. przyznano J. G. z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej pomoc w formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na zakup posiłku lub żywności od dnia 1 kwietnia 2016 r. do 31 sierpnia 2016 r. w kwocie 60,00 zł miesięcznie.

(decyzja – k. 95)

Ww. decyzja ta wygasła z dniem 1 sierpnia 2016 r.

(decyzja o wygaśnięciu – k. 94)

Decyzją z dnia 7 kwietnia 2016 r. przyznano J. G. z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej pomoc w formie zasiłku stałego od 19 kwietnia 2016 r. na czas nieokreślony, w kwocie 604 zł miesięcznie.

(decyzja – k. 93)

Ww. decyzja ta wygasła z dniem 1 sierpnia 2016 r.

(decyzja o wygaśnięciu – k. 92)

Decyzją z dnia 7 kwietnia 2016 r. przyznano J. G. z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej pomoc w formie zasiłku celowego w kwietniu 2016 r. w kwocie 100 zł z przeznaczeniem na pomoc w opłaceniu należności za energię elektryczną.

(decyzja – k. 90)

Decyzją z dnia 12 kwietnia 2016 r. przyznano J. G. z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej pomoc w formie zasiłku okresowego od 1 kwietnia do 18 kwietnia 2016 r. w kwocie 190,20 zł, od 1 maja do 31 sierpnia 2016 r. w kwocie 20 zł miesięcznie.

(decyzja – k. 89)

Ww. decyzja wygasła z dniem 1 lipca 2016 r.

(decyzja – k. 88)

Ubezpieczony otrzymywał świadczenia z pomocy społecznej w okresie od kwietnia 2016 r. do lipca 2017 r. Od maja 2016 r. do lipca 2017 r. otrzymywał zasiłki celowe z przeznaczeniem na opłacenie należności za energię elektryczną oraz na cele grzewcze.

(pismo – k. 76, decyzje – k. 77 – 95)

W dniu 20 kwietnia 2016 r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę.

(wniosek – k. 1 – 6 plik I akt ZUS)

Decyzją o przyznaniu emerytury w kwocie zaliczkowej z dnia 29 czerwca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. po rozpatrzeniu wniosku J. G. z dnia 20 kwietnia 2016 r. przyznał wnioskodawcy zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od 19 kwietnia 2016 r., to jest od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Podstawę obliczenia emerytury wnioskodawcy stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem ich waloryzacji, zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 40085,15 zł,

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 210323,00 zł,

- średnie dalsze trwanie życia wynosi 209,20 miesięcy,

- wyliczona kwota emerytury wynosi 1196,98 zł

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej: $((...),21 + (...),00) / 209,20 = 1196,98 \text{ zł}$.

Tak obliczona emerytura wyniosła 1196,98 zł.

(decyzja – k. 54 – 55 plik I akt ZUS)

Emerytura została przyznana także za okres w którym wnioskodawca pobierał zasiłki z MOPS.

(zeznania wnioskodawcy protokół z dnia 27 marca 2019 r. – 00:02:46 – 00:15:42)

Pismem z dnia 12 sierpnia 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ł. wniósł o potrącenie ze świadczenia emerytalnego kwoty 2.093,60 zł otrzymanej przez ubezpieczonego tytułem zasiłku stałego (2053,60 zł) w okresie od 19 kwietnia 2016 r. do 31 lipca 2016 r. oraz zasiłku okresowego (40 zł) w okresie od 1 maja 2016 r. do 30 czerwca 2016 r.

(pismo – k. 61 plik I akt ZUS)

Ubezpieczony nie złożył wniosku o zwolnienie go od obowiązku zwrotu świadczeń.

(zeznania wnioskodawcy protokół z dnia 27 marca 2019 r. – 00:02:46 – 00:15:42)

Zawiadomieniem z dnia 18 stycznia 2017 r. organ rentowy powiadomił MOPS w Ł. oraz J. G., że wysokość świadczenia ubezpieczonego od 20 lutego 2017 r. wyniosła 1196,98 zł brutto i potrącenia ww. kwoty 2.093,60 zł zostały wprowadzone począwszy od lutego 2017 r.

(zawiadomienie - k. 64, k. 67 plik I akt ZUS, pismo – k. 67 plik I akt ZUS)

Odwołanie od w/w zawiadomienia złożył ubezpieczony J. G. w dniu 27 lutego 2017 r.

(odwołanie – k. 2 w aktach VIII U 651/17)

Postanowieniem z dnia 18 października 2017 r. Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie 177 §1 pkt 3 k.p.c.

(postanowienie – k. 66 w aktach VIII U 651/17)

Gdy organ rentowy potrącał z emerytury wnioskodawcy należności (wypłacone zasiłki) na rzecz MOPS. Wnioskodawcy pozostawała niewielka kwota na utrzymanie. Pozostał właściwie bez środków do życia, gdyż emerytura jest jego jedynym źródłem utrzymania. Przestał płacić rachunki za czynsz, prąd, gaz, brakowało mu pieniędzy na jedzenie. Obecnie posiada zadłużenie w samej administracji w wysokości 7.000 zł.

(zeznania wnioskodawcy protokół z dnia 27 marca 2019 r. – 00:02:46 – 00:15:42)

Zaskarżonej decyzją z dnia 13 marca 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. odmówił J. G. umorzenia potrącenia należności z tytułu należności na rzecz MOPS. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że zgodnie z pismem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ł., w okresie od 19 kwietnia 2016 r. do 31 lipca 2016 r. ubezpieczony otrzymał zasiłek stały w łącznej wysokości 2053,60 zł oraz w okresie od 1 maja 2016 r. do 30 czerwca 2016 r. zasiłek okresowy w wysokości 40 zł. Jednocześnie w tym samym czasie ubezpieczony nabył prawo do świadczenia emerytalnego, w związku z czym nie miał prawa do pobierania świadczeń z pomocy społecznej. Pismem z dnia 12 sierpnia 2016 r. MOPS w Ł. złożył wniosek o zwrot nienależnie pobranego zasiłku.

(decyzja – k. 69 plik I akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny między stronami. Istotne okoliczności zostały ustalone na podstawie dowodów z dokumentów i zeznań wnioskodawcy. Żadna ze stron postępowania nie kwestionowała okoliczności dotyczących wysokości otrzymywanych przez wnioskodawcę zasiłków z pomocy społecznej oraz dat ich przyznania, jak również, że wnioskodawca na mocy decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych otrzymał emeryturę za okres od daty ukończenia wieku emerytalnego, jak również wysokość tego świadczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 99 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 1508), osobie, której przyznano emeryturę lub rentę za okres, za który wypłacono zasiłek stały lub zasiłek okresowy, Zakład

Ubezpieczeń Społecznych oraz inne organy rentowe, które przyznały emeryturę lub rentę, wypłacają to świadczenie pomniejszone o kwotę odpowiadającą wysokości wypłaconych za ten okres zasiłków i przekazują te kwoty na rachunek bankowy właściwego ośrodka pomocy społecznej.

W przypadku zasiłku okresowego przyznanego rodzinie świadczenie pomniejsza się o część kwoty przypadającą na tę osobę, której przyznano emeryturę lub rentę (ust. 2).

Kwota pomniejszenia, o której mowa w ust. 1, nie może być wyższa niż przyznana za ten okres kwota emerytury lub renty (ust. 3).

W myśl art. 139 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 1270), ze świadczeń pieniężnych określonych w ustawie - po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych - podlegają potrąceniu, z uwzględnieniem art. 141, następujące należności: zasiłki wypłacone z tytułu pomocy społecznej, jeżeli przy wypłacie zastrzeżono ich potrącanie, oraz zasiłek stały lub zasiłek okresowy wypłacone na podstawie przepisów o pomocy społecznej za okres, za który przyznano emeryturę lub rentę.

Stosownie do treści art. 140 ust. 1 punkt 4 ww. ustawy, potrącenia, o których mowa w art. 139 ust.1 punkt 8 ww. ustawy, mogą być dokonywane, z zastrzeżeniem art. 141, do wysokości 60% miesięcznego świadczenia.

Zgodnie z art. 141 ust. 1 ww. ustawy, kwota emerytury i renty wolna od egzekucji i potrąceń, z zastrzeżeniem ust. 2, wynosiła 60% kwoty najniższej emerytury lub renty przy potrącaniu należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 8 (w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania decyzji).

Uwzględniając treść ww. przepisów należy wskazać, że zasiłki wypłacone z tytułu pomocy społecznej, jeżeli przy wypłacie zastrzeżono możliwość ich potrącania, oraz zasiłek stały lub zasiłek okresowy wypłacone na podstawie przepisów o pomocy społecznej za okres, za który przyznano emeryturę lub rentę, mogą być potrącane w ósmej kolejności. Zgodnie z art. 99 ust. 1 ww. ustawy o pomocy społecznej, osobie, której przyznano emeryturę lub rentę za okres, za który wypłacono zasiłek stały lub zasiłek okresowy, ZUS, który przyznał emeryturę lub rentę, wypłaca to świadczenie pomniejszone o kwotę odpowiadającą wysokości wypłaconych za ten okres zasiłków i przekazuje te kwoty na rachunek bankowy właściwego ośrodka pomocy społecznej.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że bezspornym jest, że ubezpieczony korzystał z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej:

- w okresie od 19 kwietnia 2016 r. do 31 lipca 2016 r. otrzymał zasiłek stały w łącznej wysokości 2.053,60 zł,
- w okresie od 1 maja 2016 r. do 30 czerwca 2016 r. otrzymał zasiłek okresowy w wysokości 40 zł.

Bezspornym jest także, że w dniu 20 kwietnia 2016 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę, która została mu przyznana decyzją z dnia 29 czerwca 2016 r. o przyznaniu emerytury w kwocie zaliczkowej od 19 kwietnia 2016 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. We wniosku tym skarżący nie wskazał, że pobiera świadczenia z MOPS. Gdyby taką informację ubezpieczony zamieścił we wniosku wówczas organ rentowy wypłaciłby skarżącemu różnicę pomiędzy emeryturą jaką miałby otrzymać, a wysokością zasiłków otrzymanych z MOPS. Doszło bowiem do zbiegu świadczeń i w takiej sytuacji wnioskodawca nie miał prawa do dwóch świadczeń. W spornym okresie objętym decyzją, przysługiwała mu jedynie emerytura.

Dlatego też zgodnie z ww. przepisami, organ rentowy po uzyskaniu informacji z MOPS o pobranych zasiłkach przez ubezpieczonego, po przyznaniu prawa do emerytury, dokonał prawidłowo potrącenia kwot zasiłków z pobieranego przez ubezpieczonego świadczenia emerytalnego, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach art. 139 – 141 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i zwrócił je do MOPS.

Wnioskodawca po uzyskaniu informacji o tym, że organ rentowy będzie dokonywał potrąceń pobranych kwot zasiłków z jego emerytury nie składał wniosku w MOPS o odstąpienie od żądania zwrotu świadczenia powołując się swoją trudną sytuacją materialną, w myśl art. 104 ust. 4 ww. ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z treścią tego przepisu, w przypadkach szczególnie uzasadnionych, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie, z tytułu opłat określonych w ustawie oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części stanowiłoby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielanej pomocy, właściwy organ, który wydał decyzję w sprawie zwrotu należności, o których mowa w ust. 1, na wniosek pracownika socjalnego lub osoby zainteresowanej, może odstąpić od żądania takiego zwrotu, umorzyć kwotę nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty.

Sąd podziela pogląd wyrażony przez Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 11 marca 2011 roku (I OSK (...)), iż „w sytuacji opisanej w art. 99 ust. 1 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) wyłączona jest możliwość zastosowania art. 104 ust. 4 wskazanej ustawy, stwarzającego w przypadkach szczególnie uzasadnionych możliwość odstąpienia od żądania zwrotu, umorzenia kwoty nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, ewentualnie odroczenia terminu płatności albo rozłożenia spłaty świadczenia na raty. Opisane w art. 99 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej potrącenie, dokonywane jest przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych lub inne organy rentowe z mocy prawa nie zaś na podstawie wydanej w tym celu decyzji administracyjnej. Organy rentowe nie zostały zatem zobligowane do wydawania w tym zakresie odrębnego aktu administracyjnego. Tymczasem wynikające z art. 104 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej prawo umorzenia lub odstąpienia od dokonanego potrącenia zostało nadane organowi, który wydał decyzję o zwrocie tego świadczenia lub gdy organ przyznał tego rodzaju świadczenie z zastrzeżeniem zwrotu. Skoro, ani Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, ani inne organy rentowe nie zostały upoważnione do wydania decyzji w sprawie zwrotu zasiłków stałych i okresowych wypłaconych za okres, w którym przyznano tej samej osobie emeryturę lub rentę, organy te nie są upoważnione do odstąpienia od potrącenia równowartości zasiłków za okres, w którym świadczeniobiorca nabył prawo do renty lub emerytury.”

Należy także wskazać, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych, stosownie do treści art.138 ust.6 ww. ustawy o emeryturach i rentach, może odstąpić od żądania zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, zmniejszyć wysokość potrąceń, ustaloną zgodnie z art. 140 ust. 4 punkt 1. Przepis art.136 ww. ustawy dotyczy świadczeń wypłaconych przez Zakład z funduszu emerytalnego lub rentowego.

Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu Okręgowego decyzja ZUS jest prawidłowa i na podstawie art. 477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie wnioskodawcy.

W toku postępowania wnioskodawca był reprezentowany przez adwokata ustanowionego z urzędu, która złożyła wniosek o przyznanie kosztów udzielonej pomocy prawnej, oświadczając iż nie zostały one opłacone w całości ani w części.

Zgodnie z treścią art.29 ust.1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o adwokaturze (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz.1184) koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ponosi Skarb Państwa. Wysokość kosztów pełnomocnika wnioskodawcy została ustalona na podstawie §15 ust. 2 w zw. z §4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714).

Wobec powyższego Sąd przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Łodzi adw. M. S. kwotę 110,70 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

K.K.-W.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

2 maja 2019 roku